МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор закладу вищої освіти
з науково-педагогічної роботи
_____ Володимир ХОДОРОВСЬКИЙ
28 08 2026 року

ДОВІДНИК ДЛЯ СТУДЕНТА
(СИЛАБУС)
з вивчення навчальної дисципліни

«СОЦІАЛЬНА МЕДИЦИНА, ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я ТА БІОСТАТИСТИКА
(в т.ч. організація діяльності закладів охорони психічного здоров'я)»

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	225 Медична психологія
Освітній ступінь	другий (магістерський) рівень освіти
Курс навчання	VI
Форма здобуття освіти	денна
Кафедра	соціальної медицини та організації охорони здоров'я

Схвалено на засіданні кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я 27 серпня 2026 року (протокол №2).

Завідувач кафедри _____ (підпис) Ігор НАВЧУК

Схвалено предметною методичною комісією з дисциплін гігієнічного профілю 31 серпня 2026 року (протокол №2).

Голова предметної методичної комісії _____ (підпис) Святослав ДЕЙНЕКА

Чернівці, 2026

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Кафедра	Соціальної медицини та організації охорони здоров'я
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	1. Навчук Ігор Васильович – зав.кафедри, к.мед.н., доцент, navchuk.igor@bsmu.edu.ua 2. Бідучак Анжела Степанівна – д.мед.н., професор, biduchak.anzhela@bsmu.edu.ua 3. Власик Любов Йосипівна – к.мед.н., доцент, vlasyk.lyubov@bsmu.edu.ua 4. Чорненька Жанетта Анатоліївна – к.мед.н., доцент, chornenka.zhanetta@bsmu.edu.ua 5. Ясинська Ельвіра Цезарівна – к.мед.н., доцент, yasynska.elvira@bsmu.edu.ua
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	https://www.bsmu.edu.ua/sotsialnoyi-meditsini-ta-ooz/
Веб-сайт кафедри	http://ozo.bsmu.edu.ua/
E-mail	ozo@bsmu.edu.ua
Адреса	вул. Федьковича, 16
Контактний телефон	

2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Статус дисципліни	обов'язкова / вибіркова
Кількість кредитів	3
Загальна кількість годин	90
Лекції	-
Практичні заняття	40
Самостійна робота	50
Вид заключного контролю	підсумковий модульний контроль

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (АНОТАЦІЯ)

Навчальна дисципліна «Соціальна медицина, громадське здоров'я та біостатистика (в т.ч. організація діяльності закладів охорони психічного здоров'я)» є складовою частиною підготовки майбутніх фахівців спеціальності 225 Медична психологія**,** спрямованою на формування у здобувачів вищої освіти системного розуміння про взаємозв'язок між здоров'ям окремої людини, суспільства та соціальними умовами життя.

У межах курсу здобувачі вищої освіти ознайомлюються з організацією системи охорони здоров'я та охорони психічного здоров'я населення, принципів її функціонування, основних напрямів діяльності та організації медичної, психіатричної, психологічної, соціальної та реабілітаційної допомоги. Розглядаються сучасні підходи до збереження, зміцнення та відновлення психічного здоров'я, організації допомоги на різних рівнях, міждисциплінарної та міжсекторальної взаємодії, забезпечення прав людини у сфері охорони психічного здоров'я, профілактики психічних розладів і подолання їх стигматизації. Окрема увага приділяється особливостям організації психологічної та психосоціальної допомоги населенню в умовах кризових ситуацій, надзвичайних подій та воєнних викликів.

4. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Перелік нормативних документів:

- Положення про організацію освітнього процесу – https://cutt.ly/ArUqCMFh;
- Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів БДМУ в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу – https://cutt.ly/yrUqVPvn;

- Положення про порядок відпрацювання пропущених та незарахованих занять – https://cutt.ly/jrUqBS36;
- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти – https://cutt.ly/3rUqMAbV;
- Кодекс академічної доброчесності – https://cutt.ly/Fyj4fyHY;
- Положення про запобігання академічному плагіату – https://cutt.ly/MrUq6QAt;
- Положення про порядок та умови обрання здобувачами освіти вибіркових дисциплін – https://cutt.ly/srUwo6Ci;
- Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти – https://cutt.ly/SrUwp1ie;
- Правила поведінки здобувачів освіти –https://cutt.ly/byxr49xk;
- Правила внутрішнього трудового розпорядку – https://cutt.ly/UrUwiACe.

4.2. Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації;
- списування під час контролю знань заборонені;
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

4.3. Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку університету та правил поведінки здобувачів освіти, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі здобувачами вищої освіти та співробітниками кафедр, закладів охорони здоров'я тощо;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

4.4. Політика щодо відвідування занять здобувачами освіти:

- присутність на всіх навчальних заняттях (лекціях, практичних (семінарських) заняттях, підсумковому модульному контролі) є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважних причин).

4.5. Політика дедлайну та відпрацювання пропущених або незарахованих занять здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання пропущених або незарахованих занять та консультацій.

5. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ)

Пререквізити (перелік навчальних дисциплін на яких базується вивчення даної дисципліни)	**Постреквізити (перелік навчальних дисциплін для яких закладається основа в результаті вивчення даної дисципліни)**
Українська мова (за професійним спрямуванням), основи діловодства та риторика. Основи організації медичного забезпечення населення і військ. Психологія здоров'я людини.	Медична та соціальна реабілітація. Реабілітаційна психологія. Психосоматична медицина. Практика з медичної психології.

Гігієна та екологія (у т.ч. з основами раціонального харчування). Епідеміологія з основами доказової медицини. Соціальна медицина, громадське здоров'я та біостатистика (в т.ч. організація діяльності закладів охорони психічного здоров'я).	

Навчальна дисципліна забезпечує набуття здобувачами вищої освіти компетентностей і навичок, спрямованих на досягнення глобальних Цілей сталого розвитку до 2030 року, визначених Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН №70/1 та Указом Президента України №722/2019, зокрема:

- Ціль 3. «Міцне здоров'я», дисципліна спрямована на реалізацію технологій медико-психологічної допомоги, вивчення лікувальних чинників для підтримки ментального і фізичного здоров'я населення.
- Ціль 4 «Якісна освіта», адже вона досягається шляхом забезпечення якісної професійної підготовки здобувачів вищої освіти, формування компетентностей у сфері соціальної реабілітації, розвитку критичного мислення та здатності застосовувати сучасні підходи до реабілітації й соціальної інтеграції осіб з обмеженнями повсякденного функціонування.
- Ціль 8 «Гідна праця та економічне зростання» досягається у спосіб формування знань і практичних навичок щодо сприяння професійній реабілітації, відновленню трудового потенціалу, працевлаштуванню та збереженню зайнятості осіб з інвалідністю й інших осіб, які потребують соціальної підтримки, а також створення умов для їхньої економічної самостійності та повноцінної участі в суспільному житті.

6. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

6.1.Метою вивчення змістових модулів є формування у студентів знань щодо принципів організації системи охорони здоров'я та охорони психічного здоров'я населення, організації медичної та медико-психологічної допомоги, а також умінь застосовувати їх у професійній діяльності медичного психолога.

6.2.Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- засвоєння принципів і структури системи охорони здоров'я та організації медичної допомоги;
- вивчення організації системи охорони психічного здоров'я та основних форм психіатричної і психологічної допомоги;
- формування навичок аналізу діяльності закладів та служб охорони здоров'я;
- засвоєння принципів профілактики психічних розладів і зміцнення психічного здоров'я;
- вивчення правових та етичних засад надання психіатричної та психологічної допомоги;
- формування навичок міждисциплінарної та міжсекторальної взаємодії;
- визначення ролі медичного психолога у системі громадського здоров'я та охорони психічного здоров'я.

7. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ФОРМУВАННЮ ЯКИХ СПРИЯЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА:

7.1. Інтегральна компетентність:

Здатність компетентно вирішувати професійні виклики діяльності фахівця галузі охорони психічного здоров'я, що передбачає організацію та забезпечення медичної, медико-психологічної та психологічної роботи серед населення та медичних працівників, у т.ч. у випадках невизначеності умов та вимог.

7.2. Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професії.

ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел із застосуванням інформаційних та комунікаційних технологій.
ЗК 4. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК 5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані та фахові рішення.
ЗК 7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії.
ЗК 9. Здатність працювати в команді, мотивувати людей і рухатися до спільної мети.
ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 11. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
ЗК 12. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК 13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ЗК 14. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

7.3. Фахові (спеціальні) компетентності:

ФК 1. Здатність до збирання та критичного опрацьовування, аналізу та узагальнення медичної та психологічної інформації з різних джерел.
ФК 2. Здатність узагальнювати інформацію щодо суб'єктивних і об'єктивних проявів психологічних проблем, субклінічних хворобливих станів та захворювань.
ФК 6. Здатність до планування, організації та здійснення психологічного дослідження, використання валідного і надійного психодіагностичного інструментарію, інтерпретації отриманих результатів, розробка психологічних заключень та рекомендацій.
ФК 7. Здатність до визначення обсягу, порядку та характеру заходів надання медико-психологічної допомоги з урахуванням вікових, гендерних, культуральних, особистісних та інших індивідуальних особливостей пацієнтів.
ФК 13. Здатність до проведення експертної оцінки психологічного стану людини та експертизи працездатності (медико-соціальної, військово- лікарської, патопсихологічної, психолого-психіатричної, судової, медико- педагогічної).
ФК 14. Здатність до здійснення психоосвітньої (психоедукація) і психопрофілактичної роботи серед населення та медичних працівників.

8. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.

Навчальна дисципліна забезпечує формування таких програмних результатів навчання (ПРН):

ПРН 2. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження, критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки, представляти результати власних досліджень усно / письмово для цільової аудиторії.

ПРН 5. Визначати принципи, тактику, характер та методики (інтервенції) психопрофілактики, психокорекції, психологічної реабілітації та психотерапії з урахуванням вікових, гендерних, культуральних, особистісних та інших індивідуальних особливостей пацієнтів, зокрема тих, хто отримав психологічну травму внаслідок війни.

ПРН 9. Вести медичну документацію згідно вимог чинного законодавства та у відповідності до стандартів.

ПРН 10. Знаходити необхідну інформацію у професійній та науковій літературі, базах даних та інших джерелах; аналізувати, систематизувати та оцінювати інформацію, застосовувати її для оптимізації фахової медико-психологічної практики.
ПРН 12. Планувати і виконувати наукові та прикладні дослідження, спрямовані на отримання нових знань та/або створення нових технологій у сфері охорони психічного здоров'я.
ПРН 13. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами для обговорення професійної діяльності, результатів досліджень та проєктів у сфері медичної психології.
ПРН 14. Розробляти та реалізовувати наукові і прикладні проєкти у сфері охорони психічного здоров'я, та дотичні до неї міждисциплінарні проєкти з урахуванням наукових, економічних, правових, етичних та соціальних аспектів.
ПРН 15. Приймати ефективні рішення, у тому числі, в умовах невизначеності.

В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен:
8.1. Знати:
- концепції, принципи та функції соціальної медицини й громадського здоров'я;
- соціально-детерміновані фактори, що впливають на психічне здоров'я населення;
- особливості епідеміології психічних розладів;
- організацю системи охорони психічного здоров'я в Україні та світі;
- міжнародні стратегії та програми з охорони психічного здоров'я (ВООЗ, ЄС тощо).

8.2. Уміти:
- користуватися статистичними методами для аналізу медичних та соціальних даних;
- застосовувати біостатистичні методи у наукових дослідженнях та управлінні;
- проводити аналіз ефективності функціонування медичних закладів, зокрема психіатричного профілю.

8.3. Демонструвати:
- аналітичне мислення для оцінки стану здоров'я населення;
- навички прийняття управлінських рішень у сфері охорони здоров'я на основі доказів;
- відповідальне ставлення до формування здорового способу життя населення та профілактики психічних розладів.

9. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Опис кожного модуля дисципліни:

9.1. Конкретні цілі вивчення модуля (змістових модулів).

- Аналізувати та оцінювати стан здоров`я населення.
- Аналізувати та оцінювати державну, соціальну та медичну інформацію з використанням стандартних підходів та комп'ютерних інформаційних технологій.
- Оцінювати вплив несприятливих чинників на стан здоров`я населення, (індивідуальне, сімейне, популяційне) в умовах медичного закладу за стандартними методиками, оцінювати ризик.

9.2. Тематична структура модуля (змістових модулів).

МОДУЛЬ 2. СОЦІАЛЬНА МЕДИЦИНА, ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я ТА БІОСТАТИСТИКА.

Змістовий модуль 3. Організація охорони психічного здоров'я.

Конкретні цілі:

• Зрозуміти структуру системи охорони психічного здоров'я в Україні та за кордоном.

• Оцінити роль медичного психолога у забезпеченні психічного здоров'я на різних рівнях.

• Розібратися в нормативно-правовій базі охорони психічного здоров'я.

• Аналізувати основні виклики та проблеми у сфері психічного здоров'я (стигматизація, доступність послуг).

• Розвивати навички міждисциплінарної взаємодії у команді психіатра, психолога та інших фахівців.

• Формувати ефективні стратегії профілактики і підтримки психічного здоров'я в громадах і серед пацієнтів.

• Дотримуватись етичних стандартів у роботі з пацієнтами з психічними розладами.

Тема 1. Основна обліково-статистична медична документація закладів охорони психічного здоров'я.

Контрольна карта диспансерного нагляду за хворим на розлади психіки та особою, яка має розлади психіки внаслідок вживання психоактивних речовин ф. 030-1/о. Статистичний талон на хворого, який знятий з диспансерного нагляду психо-неврологічного/ наркологічного закладу ф. 030-2/о. Статистична карта хворого, який вибув із психіатричного (наркологічного) стаціонару ф. 066-1/о. Акт стаціонарної, амбулаторної, заочної, посмертної судово-психіатричної експертизи ф. 100/о. Акт психіатричного огляду засудженого ф.101/о. Акт психіатричного огляду особи, яка перебувала на примусовому лікуванні ф.104/о. Журнал реєстрації стаціонарної і амбулаторної судово-психіатричної експертизи ф.105/о. Протокол обов'язкових попереднього та періодичного психіатричних оглядівф.122-1/о. Медична довідка про проходження обов'язкових попереднього та періодичного психіатричних оглядів ф.122-2/о. Журнал реєстрації виданих (отриманих) бланків медичних довідок про проходження обов'язкових попереднього та періодичного психіатричних оглядів ф.122-3/о. Протокол медичного огляду для встановлення факту вживання психоактивної речовини та стану сп'яніння ф.129/о. Журнал реєстрації медичних оглядів для встановлення факту вживання психоактивної речовини та стану сп'яніння ф.129-1/о. Сертифікат про проходження наркологічного огляду ф.140/о. Журнал реєстрації виданих (отриманих) бланків сертифікатів про проходження - наркологічного огляду ф.140-1/о. Медична карта профілактичного наркологічного огляду ф.145/о. Посвідчення про проходження навчання сучасним методам проведення профілактичних наркологічних оглядів ф.146/о.

Тема 2. Системи охорони здоров'я.

Визначення поняття «система охорона здоров'я». Цілі, цінності, функції, принципи,умови успішного функціонування систем охорони здоров'я. Типи систем охорони здоров'я, їх характеристики, переваги та недоліки. Історичні етапи розвитку систем охорони здоров'я. Фінансування та кадрове забезпечення систем охорони здоров'я.

Тема 3. Реформування охорони здоров'я в Україні.

Реформування охорони здоров'я: визначення терміну, рушійні сили. Напрями та умови успішного реформування медичної сфери. Модель системи охорони здоров'я України: основні характеристики та проблеми. Стратегічні документи, що визначають шляхи реформування вітчизняної системи охорони здоров'я, етапи, заходи. Реформування надання послуг, фінансування, управління, підготовки кадрів в національній системі охорони здоров'я.

Тема 4. Аналіз діяльності служби екстреної (швидкої) медичної допомоги.

Екстрена медична допомога: система, принципи, завдання. Реформування служби екстреної медичної допомоги. Етапність та маршрутизація екстреної медичної допомоги. Показники діяльності служби. Значення служби екстреної медичної допомоги (ЕМД), її заклади. Центри екстреної медичної допомоги та медицини катастроф. Лікарня швидкої медичної допомоги. Структура, штати, завдання та основні функції. Завдання станції (відділення) швидкої медичної допомоги (ШМД) та її функції. Пункти невідкладної медичної допомоги. Організація ЕМД у сільській місцевості. Взаємодія служби ЕМД з різними

медичними закладами. Облікові документи станцій ШМД, визначення та аналіз показників їх діяльності.

Тема 5. Організація медико-соціального забезпечення населення літнього віку. Паліативна та хоспісна допомога.

Особливості медико-соціального забезпечення населення літнього віку. Організація паліативної та хоспісної допомоги міському, сільському населенню. Місце та роль сімейного лікаря. Складові паліативної допомоги.

Тема 6. Вакцинопрофілактика як елемент громадського здоров'я.

Поняття, принципи та значення імунопрофілактики у запобіганні інфекційним захворюванням. Організація вакцинації населення, календар профілактичних щеплень, охоплення вакцинацією та колективний імунітет. Роль вакцинації у зниженні захворюваності, смертності та поширення інфекцій.

Тема 7. Здоров'я населення в умовах надзвичайних ситуацій (війна, пандемії, екологічні катастрофи).

Основні ризики для здоров'я населення в умовах війни, пандемій та екологічних катастроф. Організація медико-профілактичних заходів, епідеміологічного нагляду та психологічної підтримки населення під час надзвичайних ситуацій. Принципи реагування, відновлення системи охорони здоров'я та забезпечення безперервності медичної допомоги.

Тема 8. Роль медичного психолога у реалізації програм громадського здоров'я.

Місце та функції медичного психолога у програмах збереження і зміцнення психічного та фізичного здоров'я населення. Участь у профілактиці психічних розладів, формуванні здорової поведінки, психоосвіті та ранньому виявленні факторів ризику. Взаємодія медичного психолога з фахівцями охорони здоров'я та іншими учасниками програм громадського здоров'я.

Тема 9. Міжсекторальна взаємодія у сфері громадського здоров'я (освіта, соціальні служби, медицина).

Поняття та принципи міжсекторальної взаємодії у забезпеченні здоров'я населення. Співпраця медичних, освітніх, соціальних установ, органів місцевого самоврядування та громадських організацій у реалізації профілактичних програм. Значення координації спільних заходів для формування сприятливого середовища, зменшення факторів ризику та покращення здоров'я населення.

Змістовий модуль 4. Психічне здоров'я населення.

Тема 10. Охорона психічного здоров'я.

Психічне здоров'я, визначення поняття. Обізнаність щодо психічного здоров'я у суспільстві та подолання стигматизації. Основні причини порушень психічного здоров'я. Показники захворюваності, інвалідності та смертності внаслідок психічних розладів. Організація охорони психічного здоров`я на рівні первинної медичної допомоги, профілактичні та реабілітаційні заходи. Адміністрування, міжвідомча координація та міжсекторальна співпраця у сфері охорони психічного здоров'я.

Тема 11. Організація медичної психіатричної експертизи втрати працездатності.

Завдання лікуючих лікарів при проведенні експертизи тимчасової втрати працездатності. Лікарсько-консультативна комісія (ЛКК): функції, склад, організація роботи. Зміст, призначення та порядок заповнення облікових документів, які використовуються при проведенні експертизи тимчасової непрацездатності. Значення листка непрацездатності як облікового, юридичного та фінансового документу. Визначення тактики різних посадових осіб закладів охорони здоров'я стосовно конкретних видів і випадків тимчасової непрацездатності. Оформлення листків непрацездатності при окремих видах і випадках тимчасової непрацездатності. Організація експертизи стійкої втрати працездатності. Експертні команди з оцінювання повсякденного функціонування особи (ЕКОПФО), їх види (за адміністративно-територіальною ознакою, за профілями). Функції ЕКОПФО. Зміст, призначення та порядок заповнення основних документів стійкої втрати працездатності, які використовуються при експертизі. Визначення та оцінка тактики ЕКОПФО стосовно встановлення причини та груп інвалідності при окремих її видах.

Тема 12. Організація надання амбулаторної психіатричної допомоги.

Амбулаторна психіатрична допомога. Психоневрологічний диспансер, його структура, види спостереження за пацієнтами. Установи позалікарняної допомоги психічно хворим (денні стаціонари, нічні стаціонари, лікувально-трудові майстерні, гуртожитки для психічно хворих).

Тема 13. Особливості надання психіатричної допомоги дітям.

Види надання психіатричної допомоги дітям. Екстрена психіатрична допомога дітям. Підстави та порядок надання стаціонарної психіатричної допомоги дітям. Форми та порядок здійснення госпіталізації дітей, які страждають на психічні та поведінкові розлади. Виписка дитини з психіатричного закладу.

Тема 14. Організація надання стаціонарної психіатричної допомоги

Структура організації психіатричної допомоги. Організація психіатричної допомоги в Україні. Структура та завдання психіатричної лікарні. Показання та порядок госпіталізації хворих до психіатричного стаціонару. Як здійснюється госпіталізація психічнохворих. Протипоказання для госпіталізації в психіатричний стаціонар.

Тема 15. Роль медичного психолога у реалізації програм громадського здоров'я.

Місце та основні функції медичного психолога у програмах збереження і зміцнення психічного здоров'я населення. Участь у профілактиці психічних розладів, психоосвіті, формуванні здорової поведінки та ранньому виявленні психологічних проблем. Взаємодія медичного психолога з фахівцями системи охорони здоров'я та іншими учасниками програм громадського здоров'я.

Тема 16. Поняття психічного здоров'я: сучасне трактування, компоненти, підходи.

Сучасні підходи до визначення психічного здоров'я та його основні компоненти. Взаємозв'язок психічного, фізичного та соціального благополуччя людини. Основні фактори, що впливають на психічне здоров'я, та підходи до його збереження і зміцнення.

Тема 17. Система охорони психічного здоров'я в Україні: структура, принципи, ключові установи.

Структура та основні принципи функціонування системи охорони психічного здоров'я в Україні. Рівні надання психіатричної, психологічної та психосоціальної допомоги, функції основних закладів та учасників системи. Особливості взаємодії медичних, соціальних та інших служб у забезпеченні психічного здоров'я населення.

Тема 18. Організація психічної допомоги на рівні громади: міждисциплінарний підхід.

Принципи організації психічної та психосоціальної допомоги на рівні територіальної громади. Роль мультидисциплінарної команди та взаємодія медичних, психологічних і соціальних фахівців. Забезпечення доступності, безперервності та пацієнтоорієнтованості допомоги.

Тема 19. Законодавче регулювання надання психіатричної та психологічної допомоги.

Основні нормативно-правові засади організації та надання психіатричної і психологічної допомоги в Україні. Правові та професійні вимоги до надання допомоги, питання конфіденційності, інформованої згоди та захисту прав пацієнтів. Відповідальність фахівців та дотримання етичних принципів професійної діяльності.

Тема 20. Права людини в сфері охорони психічного здоров'я.

Основні права людини при отриманні психіатричної, психологічної та психосоціальної допомоги. Принципи гідності, недискримінації, конфіденційності, автономії та добровільності лікування. Механізми захисту прав осіб із психічними розладами та запобігання їх дискримінації.

Тема 21. Стигматизація психічних розладів: причини, наслідки, подолання.

Поняття та основні види стигматизації осіб із психічними розладами. Вплив стигми на звернення по допомогу, соціальну адаптацію та якість життя людини. Стратегії подолання стигматизації, психоосвіта та формування толерантного ставлення до психічного здоров'я.

Тема 22. Психологічна допомога в кризових ситуаціях і надзвичайних умовах.

Основні принципи організації психологічної допомоги населенню в умовах криз, надзвичайних ситуацій та інших травматичних подій. Методи психологічної підтримки, кризового втручання та першої психологічної допомоги. Особливості роботи з різними групами населення та взаємодії фахівців під час надзвичайних ситуацій.

Тема 23. Оцінка потреб населення в послугах з охорони психічного здоров'я.

Поняття та основні підходи до оцінювання потреб населення у послугах з охорони психічного здоров'я. Методи збору та аналізу інформації про поширеність проблем психічного здоров'я, доступність і використання відповідних послуг. Використання результатів оцінки потреб для планування та вдосконалення системи психічного здоров'я.

Тема 24. Національна стратегія розвитку системи охорони психічного здоров'я в Україні до 2030 року.

Основні цілі, пріоритети та напрями розвитку системи охорони психічного здоров'я в Україні до 2030 року. Розвиток доступної, комплексної та пацієнтоорієнтованої допомоги, профілактика психічних розладів і психосоціальна підтримка населення. Роль фахівців, громад та міжсекторальної взаємодії у реалізації стратегічних завдань.

Підсумковий модульний контроль.

10. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Аудиторні		Самостійна робота	Індиві-дуальна робота
		Лекції	Практичні заняття		
1	2	3	4	5	6
Модуль 2. Соціальна медицина, громадське здоров'я та біостатистика. **Змістовий модуль 3.** Організація охорони здоров'я.					
Тема 1.Основна обліково-статистична медична документація закладів охорони психічного здоров'я.	2		2		
Тема 2. Системи охорони здоров'я.	2		2		
Тема 3. Реформування охорони здоров'я в Україні.	2		2		
Тема 4. Аналіз діяльності служби екстреної (швидкої) психіатричної медичної допомоги.	2		2		
Тема 5.Організація медико-соціального забезпечення населення літнього віку. Паліативна та хоспісна допомога.	2		2		
Тема 6. Вакцинопрофілактика як елемент громадського здоров'я.	4			4	
Тема 7. Здоров'я населення в умовах надзвичайних ситуацій (війна, пандемії, екологічні катастрофи).	4			4	
Тема 8. Роль медичного психолога у реалізації програм громадського здоров'я.	4			4	

Тема 9. Міжсекторальна взаємодія у сфері громадського здоров'я (освіта, соціальні служби, медицина).	4			4	
Разом за змістовим модулем 3	**26**		**10**	**16**	
Змістовий модуль 4. Психічне здоров'я населення.					
Тема 10. Охорона психічного здоров'я.	2		2		
Тема 11. Організація медичної психіатричної експертизи втрати працездатності.	2		2		
Тема 12. Організація надання амбулаторної психіатричної допомоги.	2		2		
Тема 13. Особливості надання психіатричної допомоги дітям.	2		2		
Тема 14. Організація надання стаціонарної психіатричної допомоги.	2		2		
Тема 15. Роль медичного психолога у реалізації програм громадського здоров'я.	8		4	4	
Тема 16. Поняття психічного здоров'я: сучасне трактування, компоненти, підходи.	2		2		
Тема 17. Система охорони психічного здоров'я в Україні: структура, принципи, ключові установи.	6		2	4	
Тема 18. Організація психічної допомоги на рівні громади: міждисциплінарний підхід.	2		2		
Тема 19. Законодавче регулювання надання психіатричної та психологічної допомоги.	6		2	4	
Тема 20. Права людини в сфері охорони психічного здоров'я.	2		2		
Тема 21. Стигматизація психічних розладів: причини, наслідки, подолання.	2		2		
Тема 22. Психологічна допомога в кризових ситуаціях і надзвичайних умовах.	6		2	4	
Тема 23. Оцінка потреб населення в послугах з охорони психічного здоров'я.	4			4	
Тема 24. Національна стратегія розвитку системи охорони психічного здоров'я в Україні до 2030 року.	4			4	
Разом за змістовим модулем 4	**52**		**28**	**24**	
Індивідуальна робота	**10**				**10**

(за наявності)					
Підсумковий модульний контроль	**2**		**2**		
УСЬОГО ГОДИН	**90**		**40**	**40**	**10**

11. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

Не передбачено навчальним планом

12. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Основна обліково-статистична медична документація закладів охорони психічного здоров'я.	2
2.	Системи охорони здоров'я.	2
3.	Реформування охорони здоров'я в Україні.	2
4.	Аналіз діяльності служби екстреної (швидкої) психіатричної медичної допомоги.	2
5.	Організація медико-соціального забезпечення населення літнього віку. Паліативна та хоспісна допомога.	2
6.	Охорона психічного здоров'я.	2
7.	Організація медичної психіатричної експертизи втрати працездатності.	2
8.	Організація надання амбулаторної психіатричної допомоги.	2
9.	Особливості надання психіатричної допомоги дітям.	2
10.	Організація надання стаціонарної психіатричної допомоги.	2
11.	Роль медичного психолога у реалізації програм громадського здоров'я.	4
12.	Поняття психічного здоров'я: сучасне трактування, компоненти, підходи.	2
13.	Система охорони психічного здоров'я в Україні: структура, принципи, ключові установи.	2
14.	Організація психічної допомоги на рівні громади: міждисциплінарний підхід.	2
15.	Законодавче регулювання надання психіатричної та психологічної допомоги.	2
16.	Права людини в сфері охорони психічного здоров'я.	2
17.	Стигматизація психічних розладів: причини, наслідки, подолання.	2
18.	Психологічна допомога в кризових ситуаціях і надзвичайних умовах.	2
19.	Підсумковий модульний контроль	2
РАЗОМ		**40**

13. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Вакцинопрофілактика як елемент громадського здоров'я.	4
2.	Здоров'я населення в умовах надзвичайних ситуацій (війна, пандемії, екологічні катастрофи).	4
3.	Роль медичного психолога у реалізації програм громадського	4

	здоров’я.	
4.	Міжсекторальна взаємодія у сфері громадського здоров’я (освіта, соціальні служби, медицина).	4
5.	Система охорони психічного здоров’я в Україні: структура, принципи, ключові установи.	4
6.	Роль медичного психолога в системі охорони психічного здоров’я.	4
7.	Законодавче регулювання надання психіатричної та психологічної допомоги.	4
8.	Психологічна допомога в кризових ситуаціях і надзвичайних умовах.	4
9.	Оцінка потреб населення в послугах з охорони психічного здоров’я.	4
10.	Національна стратегія розвитку системи охорони психічного здоров’я в Україні до 2030 року.	4
11.	Виконання ІРС	10
РАЗОМ		**50**

14. ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

Виконання індивідуальних завдань передбачає підготовку здобувачами вищої освіти презентацій на запропоновані теми.

Мета індивідуальної роботи: формування у студентів здатності аналізувати організацію медичної допомоги населенню, функціонування системи громадського здоров’я та психічного здоров’я, оцінювати доступність, якість і ефективність відповідних послуг, а також визначати роль медичного психолога у міжсекторальній взаємодії.

Орієнтовні теми індивідуальних робіт

1. Сучасна система охорони здоров’я України: структура, рівні та принципи організації медичної допомоги.
2. Організація медичної допомоги населенню в умовах реформування системи охорони здоров’я України.
3. Первинна медична допомога як основа системи охорони здоров’я та її роль у збереженні психічного здоров’я населення.
4. Організація спеціалізованої психіатричної та психологічної допомоги населенню України.
5. Маршрут пацієнта з психічними та поведінковими розладами: організаційні принципи та міжсекторальна взаємодія.
6. Роль громадського здоров’я у профілактиці психічних розладів та зміцненні психічного благополуччя населення.
7. Соціальні детермінанти психічного здоров’я населення та можливості їх врахування в діяльності системи охорони здоров’я.
8. Психічне здоров’я населення України: сучасні проблеми, виклики та пріоритетні напрями розвитку системи допомоги.
9. Вплив надзвичайних ситуацій та війни на психічне здоров’я населення: організаційні підходи до надання допомоги.
10. Профілактика психічних розладів на популяційному, груповому та індивідуальному рівнях.
11. Міжсекторальна взаємодія у сфері психічного здоров’я: охорона здоров’я, освіта, соціальний захист та громадські організації.
12. Роль медичного психолога у системі громадського здоров’я та програмах збереження психічного здоров’я населення.
13. Психологічна допомога в закладах охорони здоров’я: організаційні форми, принципи та оцінка ефективності.

14. Проблема стигматизації психічних розладів та шляхи її подолання на рівні громадського здоров'я.
15. Психічне здоров'я дітей та молоді: організація профілактичних і психологічних заходів.
16. Психічне здоров'я внутрішньо переміщених осіб: організаційні підходи до забезпечення доступу до допомоги.
17. Організація кризової психологічної допомоги населенню в умовах воєнного стану та надзвичайних ситуацій.
18. Якість та ефективність медико-психологічної допомоги: показники оцінювання та підходи до моніторингу.
19. Профілактика професійного вигорання медичних працівників як напрям громадського здоров'я.
20. Організація програм зміцнення психічного здоров'я на рівні територіальної громади.

Практико-орієнтований формат індивідуальної роботи.

1. Актуальність проблеми.

Коротко обґрунтувати медико-соціальне значення проблеми та її вплив на здоров'я населення.

2. Аналіз сучасної ситуації.

Охарактеризувати поширеність проблеми, основні фактори ризику, соціальні детермінанти та організаційні особливості надання допомоги.

3. Аналіз організації медичної/психологічної допомоги.

Визначити рівні допомоги, заклади та фахівців, залучених до її надання, особливості маршруту пацієнта та міждисциплінарної взаємодії.

4. Роль медичного психолога.

Визначити функції медичного психолога у профілактиці, ранньому виявленні, консультуванні, супроводі пацієнта та взаємодії з іншими фахівцями.

5. Практична частина.

Розробити один із варіантів:

- алгоритм маршруту пацієнта;
- профілактичну програму;
- модель організації психологічної допомоги;
- план заходів для територіальної громади;
- інформаційно-просвітницьку кампанію;
- модель міжсекторальної взаємодії;
- пропозиції щодо покращення доступності та якості допомоги.

6. Висновки.

7. Список використаних джерел.

15. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль 3. Організація охорони здоров'я

Ситуаційна задача 1. Маршрут пацієнта

До медичного психолога центру первинної медичної допомоги звернулася 42-річна жінка зі скаргами на тривогу, безсоння, зниження працездатності та періодичне відчуття страху. Під час бесіди психолог виявив, що симптоми тривають понад 3 місяці та суттєво впливають на повсякденне життя. Пацієнтка не має встановленого психіатричного діагнозу.

Завдання:

1. Визначте оптимальний маршрут пацієнтки в системі охорони здоров'я.
2. Які фахівці можуть бути залучені до надання допомоги?
3. Які функції медичного психолога на первинному етапі допомоги?

Ситуаційна задача 2. Первинна медична допомога

У громаді проживає близько 35 тис. осіб. За даними амбулаторій, протягом року зросла кількість звернень із приводу тривожних станів, порушень сну та психоемоційного

виснаження. Водночас кількість звернень до спеціалізованої психіатричної служби практично не змінилася.

Завдання:

1. Які організаційні проблеми можуть пояснювати таку ситуацію?
2. Які заходи доцільно запровадити на рівні первинної медичної допомоги?
3. Яку роль може виконувати медичний психолог?

Ситуаційна задача 3. Міждисциплінарна команда

У багатопрофільній лікарні створено мультидисциплінарну команду для роботи з пацієнтами, які мають хронічні соматичні захворювання та супутні психологічні проблеми. До команди входять лікар, медична сестра, психолог, соціальний працівник та реабілітолог. Під час обговорення випадку виник конфлікт щодо розподілу професійних функцій.

Завдання:

1. Визначте основні принципи роботи мультидисциплінарної команди.
2. Які завдання належать до компетенції медичного психолога?
3. Запропонуйте алгоритм взаємодії членів команди.

Ситуаційна задача 4. Доступність медичної допомоги

У сільській громаді проживає значна кількість людей похилого віку. Найближчий заклад спеціалізованої психіатричної допомоги розташований за 60 км. Пацієнти часто відмовляються від консультації через транспортні та фінансові труднощі.

Завдання:

1. Які фактори обмежують доступність медичної допомоги?
2. Які організаційні рішення можна запропонувати?
3. Обґрунтуйте можливість використання дистанційних форм психологічної допомоги.

Ситуаційна задача 5. Якість медичної допомоги

У закладі охорони здоров’я за рік кількість звернень пацієнтів до психолога збільшилася на 30%, однак середня тривалість перебування пацієнтів у стаціонарі практично не змінилася. Кількість повторних звернень протягом 6 місяців після завершення психологічної допомоги становить 25%.

Завдання:

1. Які показники можна використати для оцінки якості та ефективності психологічної допомоги?
2. Чи можна за наведеними даними зробити висновок про ефективність роботи психолога?
3. Які додаткові дані необхідно зібрати?

Змістовий модуль 4. Психічне здоров’я населення

Ситуаційна задача 1. Соціальні детермінанти психічного здоров’я

У громаді з високим рівнем безробіття та низькими доходами населення протягом останніх років збільшується кількість звернень із приводу тривожних і депресивних станів. Особливо високі показники спостерігаються серед молодих людей.

Завдання:

1. Визначте основні соціальні детермінанти психічного здоров’я.
2. Які фактори можуть підвищувати ризик психічних розладів?
3. Які популяційні заходи профілактики доцільно запропонувати?

Ситуаційна задача 2. Стигматизація психічних розладів

Чоловік 35 років має симптоми депресії, але протягом року не звертається по допомогу, оскільки вважає, що «психіатрична допомога – для психічно хворих людей». Родичі підтримують таке ставлення.

Завдання:

1. Яке явище описано в ситуації?
2. Як стигматизація впливає на своєчасність отримання допомоги?
3. Які заходи громадського здоров’я можуть сприяти подоланню стигми?

Ситуаційна задача 3. Психічне здоров’я в умовах війни

До медичного психолога звернулася жінка 39 років, яка після вимушеного переміщення втратила роботу, житло та соціальні контакти. Вона скаржиться на постійну тривогу, порушення сну, емоційне виснаження та труднощі адаптації.

Завдання:

1. Які соціальні та психологічні фактори ризику необхідно врахувати?
2. Які види допомоги можуть бути запропоновані?
3. Коли необхідне скерування до спеціалізованої психіатричної допомоги?

Ситуаційна задача 4. Профілактика психічних розладів

У навчальному закладі проведено скринінг психоемоційного стану студентів. У 28% обстежених виявлено підвищений рівень тривожності, у 17% – ознаки депресивних проявів.

Завдання:

1. До якого рівня профілактики можна віднести проведений скринінг?
2. Які подальші заходи необхідно організувати?
3. Які показники слід використовувати для оцінювання ефективності профілактичної програми?

Ситуаційна задача 5. Епідеміологічний аналіз

У місті А за рік зареєстровано 1200 нових випадків депресивних розладів при чисельності населення 200 000 осіб. У місті Б – 900 нових випадків при чисельності населення 100 000 осіб.

Завдання:

1. Розрахуйте показник захворюваності на депресивні розлади на 100 000 населення для кожного міста.
2. Порівняйте отримані показники.
3. У якому місті проблема має більшу відносну поширеність і які додаткові фактори необхідно врахувати при інтерпретації?

16. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ

(у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

16.1. Форма, порядок, методика та критерії оцінювання поточної навчальної діяльності.

При оцінюванні засвоєння кожної теми модуля здобувачу вищої освіти виставляються оцінки за чотирибальної (традиційною) шкалою, з використанням прийнятих у БДМУ та затверджених методичною комісією критеріїв оцінювання. При цьому враховуються всі види робіт, передбачених методичною розробкою для вивчення теми. Виставлені оцінки за традиційною шкалою конвертуються у бали в залежності від кількості тем у модулі. Вага кожної теми в модуля має бути однаковою, але може бути різною у різних модулях.

16.2. Форма, порядок, методика та критерії оцінювання індивідуальної самостійної роботи.

Навчальною робочою програмою передбачено виконання здобувачами вищої освіти презентацій на запропоновані теми, що оцінюються мінімально – 4 бали (що відповідає оцінці «3») до максимально – 12 балів (що відповідає оцінці «5»).

16.3. Умови допуску до складання підсумкового контролю.

До підсумкового модульного контролю допускаються здобувачі вищої освіти, які відвідали усі передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні навчальні заняття та одержали на них позитивні оцінки («5», «4», «3»), а також при вивчені модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

Здобувачу вищої освіти, який з поважних чи без поважних причин мав пропуски навчальних занять, дозволяється відпрацювати академічну заборгованість до певного визначеного терміну.

16.4. Форма, порядок, методика та критерії оцінювання під час проведення підсумкового контролю.

Підсумковий модульний контроль здійснюється по завершенню вивчення всіх тем модуля на останньому контрольному занятті з модуля.

Оцінка з дисципліни виставляється лише здобувачам вищої освіти, які виконали всі умови навчальної програми. Кількість балів, яку здобувач вищої освіти набирає з дисципліни, визначається як сума балів за поточну навчальну діяльність, балів підсумкового контролю з додаванням балів за індивідуальну самостійну роботу.

Заохочувальні бали за рішенням Вченої Ради можуть додаватися до кількості балів з дисципліни здобувачам вищої освіти, які мають наукові публікації або зайняли призові місця за участь у олімпіаді з дисципліни серед ЗВО України тощо.

Об'єктивність оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти має перевірятися статистичними методами (коефіцієнт кореляції між поточною успішністю та результатами підсумкового модульного контролю).

Підсумковий контроль: здійснюється по завершенню модуля і включає в себе контроль теоретичних знань, практичних навичок і вмінь. Проводиться в три етапи:

- комп'ютерне тестування;
- письмова відповідь на контрольні запитання;
- усне опитування.

Форма підсумкового контролю успішності навчання.

Форма проведення підсумкового контролю має бути стандартизованою та включати контроль теоретичної та практичної підготовки. Конкретні форми контролю з дисципліни визначаються в робочій навчальній програмі. Максимальна кількість балів підсумкового контролю дорівнює 80 балів. Модульний підсумковий контроль вважається зарахованим, якщо здобувач вищої освіти набрав не менше 50 балів.

17. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

17.1. Перелік теоретичних питань до підсумкового модульного контролю.

1. Системи охорони здоров'я: поняття, основні типи, принципи побудови та особливості функціонування.
2. Система охорони здоров'я України: структура, рівні надання медичної допомоги та основні принципи організації.
3. Реформування системи охорони здоров'я України: основні етапи, сучасні напрями та очікувані результати реформ.
4. Основна обліково-статистична медична документація закладів охорони психічного здоров'я: види, призначення та значення для обліку й аналізу діяльності.
5. Статистичний облік у закладах охорони психічного здоров'я: основні показники діяльності та їх використання для управління медичною допомогою.
6. Організація екстреної психіатричної медичної допомоги: показання, порядок надання, маршрутизація пацієнтів та взаємодія служб.
7. Аналіз діяльності служби екстреної психіатричної медичної допомоги: основні показники, методи оцінювання та критерії ефективності.
8. Організація амбулаторної психіатричної допомоги: принципи, форми, рівні та основні завдання.
9. Організація стаціонарної психіатричної допомоги: структура психіатричного стаціонару, показання до госпіталізації та основні принципи роботи.
10. Особливості організації психіатричної допомоги дітям: принципи, форми допомоги, взаємодія з батьками та іншими фахівцями.
11. Організація медичної психіатричної експертизи втрати працездатності: мета, завдання, порядок проведення та основні принципи.
12. Медико-соціальне забезпечення населення літнього віку: основні напрями, форми допомоги та роль системи охорони здоров'я.

13. Паліативна та хоспісна допомога: поняття, принципи, організаційні форми та категорії пацієнтів, які її потребують.
14. Міждисциплінарний підхід в організації медичної та соціальної допомоги: склад команди, функції фахівців та принципи взаємодії.
15. Роль медичного психолога в системі охорони здоров'я: основні професійні функції, завдання та взаємодія з медичними і соціальними працівниками.
16. Психічне здоров'я: сучасне визначення, основні компоненти, критерії та сучасні підходи до його збереження.
17. Фактори, що визначають психічне здоров'я населення: біологічні, психологічні, соціальні та середовищні детермінанти.
18. Охорона психічного здоров'я як напрям громадського здоров'я: мета, завдання, основні принципи та напрями діяльності.
19. Система охорони психічного здоров'я в Україні: структура, принципи функціонування та ключові установи.
20. Організація психічної допомоги на рівні територіальної громади: принципи, основні форми та переваги наближення допомоги до населення.
21. Міждисциплінарний підхід до охорони психічного здоров'я: роль медичного психолога, лікаря, соціального працівника та інших фахівців.
22. Законодавче регулювання надання психіатричної та психологічної допомоги в Україні: основні принципи та вимоги до її організації.
23. Права людини у сфері охорони психічного здоров'я: основні права пацієнтів та принципи їх забезпечення під час надання допомоги.
24. Добровільність та інформована згода при наданні психіатричної та психологічної допомоги: основні принципи та особливості їх реалізації.
25. Конфіденційність у сфері охорони психічного здоров'я: значення, професійні обов'язки та випадки можливого обмеження конфіденційності.
26. Стигматизація психічних розладів: поняття, основні причини, медико-соціальні наслідки та шляхи подолання.
27. Профілактика психічних розладів та зміцнення психічного здоров'я населення: рівні профілактики, основні заходи та цільові групи.
28. Роль медичного психолога у реалізації програм громадського здоров'я: профілактика психічних розладів, просвіта населення, раннє виявлення та психологічна підтримка.
29. Психологічна допомога в кризових ситуаціях і надзвичайних умовах: основні принципи, етапи та організаційні форми.
30. Охорона психічного здоров'я населення в умовах війни та інших надзвичайних ситуацій: основні виклики, пріоритети, міжсекторальна взаємодія та роль медичного психолога.

17.2. Перелік практичних завдань та робіт до підсумкового модульного контролю.

Ситуаційна задача 1.

У студентів медичного університету виявлено високий рівень емоційного виснаження, порушення сну та симптомів тривоги. Адміністрація університету звернулася до медичного психолога з проханням розробити профілактичну програму.

Завдання:

1. Визначте цільову групу та основні фактори ризику.
2. Запропонуйте первинні та вторинні профілактичні заходи.
3. Які показники можна використати для оцінювання ефективності програми?

Ситуаційна задача 2.

Після масованого ракетного удару до медичного закладу одночасно звернулися десятки осіб зі скаргами на гострі стресові реакції, панічні симптоми, безсоння та дезорієнтацію.

Завдання:

1. Які організаційні принципи повинні бути покладені в основу роботи психологічної служби?
2. Як здійснюється первинне сортування постраждалих?
3. Кого необхідно першочергово скеровувати до спеціалізованої допомоги?

Ситуаційна задача 3.

У територіальній громаді зафіксовано збільшення кількості підлітків із проявами самоушкоджувальної поведінки. До вирішення проблеми залучено заклади охорони здоров'я, освіти, соціального захисту та службу у справах дітей.

Завдання:

1. Обґрунтуйте необхідність міжсекторальної взаємодії.
2. Визначте роль медичного психолога.
3. Запропонуйте схему взаємодії між залученими структурами.

Ситуаційна задача 4.

До реабілітаційного центру звернувся військовослужбовець після тривалого лікування та фізичної реабілітації. Він має труднощі адаптації до повсякденного життя, порушення сну та підвищену дратівливість.

Завдання:

1. Які складові повинна включати комплексна реабілітація?
2. Яке місце в реабілітаційній команді займає медичний психолог?
3. Які критерії можуть свідчити про позитивну динаміку?

Ситуаційна задача 5.

Керівництво лікарні планує наступного року збільшити обсяг психологічної допомоги. Для цього необхідно визначити потребу в персоналі, приміщеннях, часу фахівців та інформаційних ресурсах.

Завдання:

1. Які показники необхідно проаналізувати перед плануванням ресурсів?
2. Як визначити потребу населення в медико-психологічній допомозі?
3. Запропонуйте основні напрями вдосконалення організації роботи психологічної служби.

Ситуаційна задача 6.

Шкільний психолог повідомив про збільшення кількості учнів із проявами соціальної ізоляції, порушеннями сну, тривожністю та зниженням навчальної активності.

Завдання:

1. Які фактори можуть впливати на психічне здоров'я дітей?
2. Які профілактичні заходи доцільно проводити в закладі освіти?
3. Які ознаки потребують обов'язкового залучення медичних фахівців?

Ситуаційна задача 7.

У відділенні лікарні протягом року спостерігається збільшення кількості випадків професійного вигорання, конфліктів у колективі, лікарняних та звільнень персоналу.

Завдання:

1. Визначте основні фактори ризику психоемоційного виснаження.
2. Запропонуйте програму профілактики професійного вигорання.
3. Які показники можна використати для оцінювання її ефективності?

Ситуаційна задача 8.

До медичного психолога звернувся пацієнт, який повідомляє про безнадійність, втрату сенсу життя та періодичні думки про смерть. Під час бесіди він зазначає, що «іноді думає, як це можна було б зробити».

Завдання:

1. Які ознаки свідчать про потенційно високий ризик?
2. Які першочергові дії повинен здійснити медичний психолог?
3. Яким має бути подальший маршрут пацієнта?

Ситуаційна задача 9.

У громаді проживає 50 000 осіб. Протягом року послугами психологічної допомоги скористалися 2500 осіб. За результатами опитування встановлено, що приблизно 10% населення мали потребу в таких послугах.

Завдання:

1. Визначте орієнтовну кількість осіб, які потребували психологічної допомоги.
2. Розрахуйте частку осіб із потенційною потребою, які фактично отримали допомогу.
3. Оцініть доступність послуг та запропонуйте заходи щодо її покращення.

Ситуаційна задача 10.

Територіальна громада планує створити програму збереження психічного здоров'я населення. Аналіз ситуації показав високий рівень стресу серед населення, збільшення кількості звернень із приводу тривожних розладів, проблеми з доступністю психологічної допомоги та недостатню поінформованість населення.

Завдання:

1. Сформулюйте мету та 3-5 основних завдань програми.
2. Визначте основні цільові групи.
3. Запропонуйте профілактичні та інформаційно-просвітницькі заходи.
4. Визначте роль медичного психолога.
5. Запропонуйте 4-5 показників для оцінювання ефективності програми.

18. СХЕМА НАРАХУВАННЯ ТА РОЗПОДІЛУ БАЛІВ

При оцінюванні засвоєння кожної теми модуля здобувачу вищої освіти виставляються оцінки за чотирибальної (традиційною) шкалою, з використанням прийнятих у БДМУ та затверджених методичною комісією критеріїв оцінювання. При цьому враховуються всі види робіт, передбачених методичною розробкою для вивчення теми. Виставлені оцінки за традиційною шкалою конвертуються у бали в залежності від кількості тем у модулі. Вага кожної теми в модуля має бути однаковою, але може бути різною у різних модулях.

Максимальна і мінімальна кількість балів за вивчення модуля:

Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач вищої освіти, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «5», на кількість тем у модулі з додаванням балів за індивідуальну роботу та балів за підсумковий модульний контроль:

Максимальна кількість балів за вивчення модуля	**Кількість балів**
	Модуль 2
Максимальна кількість балів, що відповідає оцінці «5» помножена на кількість	6×18=**108**
Максимальна кількість балів за ІРС	**12**
Максимальна кількість балів за ПМК	**80**
Максимальна кількість балів за вивчення модуля	**200**

Мінімальна кількість балів, яку може набрати здобувач вищої освіти, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «3», на кількість тем у модулі з додаванням балів за індивідуальну роботу та балів за підсумковий модульний контроль:

Мінімальна кількість балів за вивчення модуля	**Кількість балів**
	Модуль 2
Мінімальна кількість балів, що відповідає оцінці «3» помножена на кількість занять	4×18=**72**
Мінімальна кількість балів за ІРС	**4**
Мінімальна кількість балів за ПМК	**50**
Мінімальна кількість балів за вивчення модуля	**126**

Конвертація балів у традиційні оцінки «5», «4», «3», «2» при засвоєнні теми модуля:

Традиційна оцінка	**Конвертація у бали**
	Модуль 2
«5»	6
«4»	5
«3»	4
«2»	0

Кількість балів з дисципліни, яка нарахована здобувачам вищої освіти, конвертується в **4-ри бальну (традиційну)** шкалу таким чином:

Бали з дисципліни	**Оцінка за 4-ри бальною шкалою**
від 180 до 200	«5»
від 150 до 179	«4»
від 120 до 149	«3»
менше 120	«2»

Мінімальна кількість балів для допуску до підсумкового модульного контролю (ПМК):

Номер модуля, кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок					Мінімальна кількість балів
			Традиційні оцінки				Бали за виконання індивідуального завдання	
			«5»	**«4»**	**«3»**	**«2»**		
Модуль 2 90/3	2/3-4	18	6	5	4	0	12/8/4	72

Мінімальна кількість балів за складання модульного контролю:

Мінімальна кількість балів за складання модульного контролю	**Кількість балів**
	Модуль 2
Мінімальна кількість балів, що відповідає оцінці «3» помножена на кількість занять	4×18=**72**
Мінімальна кількість балів за ІРС	**4**
Мінімальна кількість балів за ПМК	**50**
Мінімальна кількість балів яку може набрати здобувач вищої освіти за модуль	**126**

19. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

19.1 Основна (базова)

1. Соціальна медицина, громадське здоров'я. навч. посіб. : у 4 т. / за заг. ред. В.А. Огнєва. Харків : ХНМУ, 2023. Т. 1. Біологічна статистика. 316 с., Т. 2. Громадське здоров'я. 324 с., Т.3. Організація охорони здоров'я. 404с., Т.4. Економіка охорони здоров'я. 236 с.
2. Громадське здоров'я: підручник / За ред. І. Г. Григи. – Вінниця: Нова Книга, 2021.3. Охорона психічного здоров'я в Україні: сучасні виклики та рішення / За ред. О.Я. Цильмак, І.С. Пінчук. – Київ: Укрмедкнига, 2022.

4. Організація охорони психічного здоров'я: посібник для психологів і психіатрів / В. І. Мартинюк, А. Ю. Панасюк. – Львів: ЛНМУ, 2020.
5. Організація охорони здоров'я в Україні. Навчальний посібник для студентів 6 курсу медичних факультетів. Власик Л.Й., Грицюк М.І., Навчук І.В., Чорненька Ж.А., Бідучак А.С. – Чернівці: Буковинський державний медичний університет, 2021. 180 с.

19.2. Допоміжна

1. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року. Указ президента України від 30.09.2019 № 722/2019. Прийняття від 30.09.2019 https://zakon.rada.gov.ua/go/722/2019.
2. ВООЗ. План дій щодо психічного здоров'я на 2013-2030 роки. https://www.who.int
3. Національна стратегія розвитку системи охорони психічного здоров'я в Україні до 2030 року. moz.gov.ua
4. Геворкян А. А., Кононенко Н. В. Біостатистика для медичних спеціальностей: навчальний посібник. – Харків: ХНМУ, 2021.
5. Громадське здоров'я: міждисциплінарний підхід / За ред. І. Н. Дудіна. – Київ: Університетське видавництво ПУЛЬСАРИ, 2020.
6. Психічне здоров'я у громаді: міжнародний досвід та українські реалії / За ред. О. Поліщука, Н. Глущенко. – Київ: Наукова думка, 2021.
7. Громадське здоров'я: підручник / За ред. І. Г. Григи. – Вінниця: Нова Книга, 2021.
8. Охорона психічного здоров'я в Україні: сучасні виклики та рішення / За ред. О.Я. Цильмак, І.С. Пінчук. – Київ: Укрмедкнига, 2022.
9. Організація охорони психічного здоров'я: посібник для психологів і психіатрів / В. І. Мартинюк, А. Ю. Панасюк. – Львів: ЛНМУ, 2020.
10. Організація охорони здоров'я в Україні. Навчальний посібник для студентів 6 курсу медичних факультетів. Власик Л.Й., Грицюк М.І., Навчук І.В., Чорненька Ж.А., Бідучак А.С. – Чернівці: Буковинський державний медичний університет, 2021. 180 с.

19.3 Інформаційні ресурси

1. ВООЗ - психічне здоров'я: https://www.who.int/mental_health
2. Центр громадського здоров'я МОЗ України: https://phc.org.ua
3. Державна установа "Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзєєва НАМН України" - https://www.health-institute.org.ua
4. Національна служба здоров'я України (НСЗУ): https://nszu.gov.ua
5. Платформа MH4U (Психічне здоров'я для України): https://mh4u.in.ua
6. Всеукраїнська програма ментального здоров'я за ініціативою Олени Зеленської: https://howareu.com/

20. УКЛАДАЧІ ДОВІДНИКА ДЛЯ СТУДЕНТА (СИЛАБУСУ)

1. Навчук І.В. – к.мед.н., доцент, завідувач кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я.
2. Бідучак А.С. – д.мед.н., професор закладу вищої освіти кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я.
3. Чорненька Ж.А. – к.мед.н., доцент закладу вищої освіти кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я.
4. Власик Л.Й. – PhD, доцент закладу вищої освіти кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я.
5. Ясинська Е.Ц. – к.мед.н., доцент закладу вищої освіти кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я.